

CAI

# AMSTERDAMSE HANDELAREN KUNNEN NIET ZONDER TEFAF

TEFAF Maastricht is een internationale beurs, wat niet wegneemt dat Nederland onder de deelnemers goed vertegenwoordigd is. Amsterdam is hét kunstcentrum van Nederland en voor een aantal tophandelaren daar is TEFAF hét hoogtepunt, waar ze een heel jaar naartoe werken.

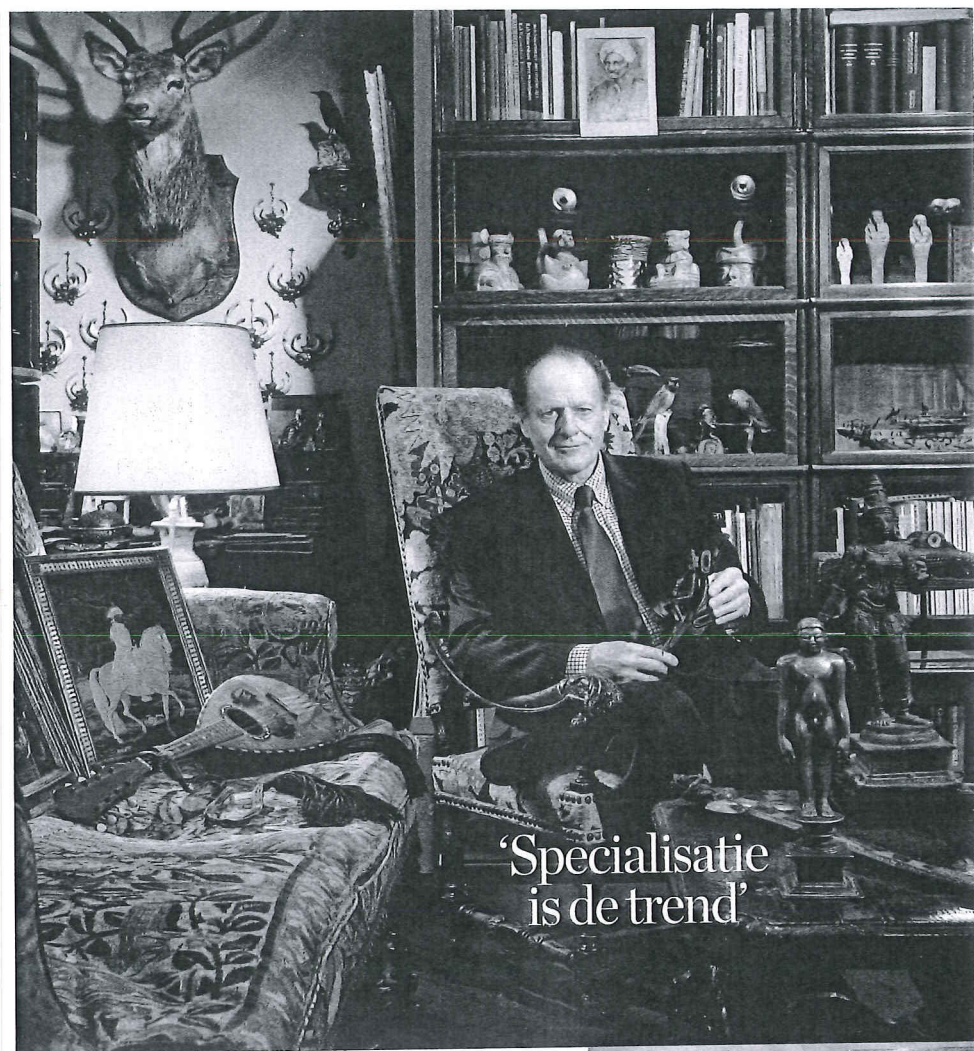
*Tekst*

JO CORTENRAEDT

*Fotografie*

HUGO THOMASSEN

*Chapeau Het goede leven in Limburg en de Euregio, apr./mei 2017, nr. 2*



‘Specialisatie  
is de trend’

**M**et name de antiquairs vinden we aan de Spiegelgracht en in het verlengde daarvan, de Nieuwe Spiegelstraat. Zo ‘nieuw’ is het allemaal niet, het zijn van die typische eeuwenoude Amsterdamse panden die de stad wereldberoemd maken. De gevels lopen bepaald niet allemaal recht en in praktisch gebruik zijn ze lang niet altijd zo handig. Maar bijzonder zijn ze zeker en het scheelt ook dat ze onder de rook van het Rijksmuseum liggen, een internationale trekpleister voor kunstliefhebbers.

## POLAK

Antiquair Jaap Polak is er duidelijk over. „We zitten hier vanwege het Rijksmuseum. Vanaf 1984 hier aan de Spiegelgracht en daarvoor, vanaf 1977 verderop in de straat. Vroeger zaten ook wel kunstgaleries op het Rokin, nu niet meer.”

De zaak van Polak is niet zo groot qua vloeroppervlak, verdeeld over twee etages. Hij zit sinds 1965 in de kunsthandel en in Maastricht doet hij al mee vanaf 1978. Een routinier pur sang dus. En een onderhoudende verteller. „In het begin was de beurs



natuurlijk veel kleiner maar wel al van hoge kwaliteit. Fantastisch dat concept van Nederlandse handelaren om buitenlandse concurrenten uit te nodigen mee te doen. Juist slim, want dan krijg je toegang tot een veel bredere markt. Dat is toch een beetje de VOC-mentaliteit. Er kwamen meteen al Italianen, Engelsen, Fransen en Belgen naar de beurs. De andere beurzen bleven te lange tijd een nationale beurs.” Polak noemt zichzelf een van de laatste ‘huisartsen’ in zijn vak. „Ik ben een generalist, geen specialist. De meesten zijn dat tegenwoordig wel. Doen bijvoorbeeld alleen in zilver. Specialisatie is de trend. Alle culturen hebben mooie dingen. Ik hou van verschillende kunstrichtingen. Vroeger leerde ik de kunst kennen door vooral naar

de bordjes te kijken in de musea. Dan wist je wat het voorstelde.”

In zijn zaak vind je een bonte collectie van gebruiksvoorwerpen, beeldhouwwerken en Indiase miniaturen. „We hebben Griekenland, Egypte, Oceanië, China, Afrika. Maar geen klokken bijvoorbeeld, dat is meer technisch. Wij kopen overal, op veilingen, bij particulieren. Naar Maastricht nemen we bijvoorbeeld een goudkleurige Boeddhakop mee, zestiende eeuw. Prachtig. Op TEFAF moet je het beste van het beste meenemen. Maar kleine dingen, dat mag ook. Jongeren moeten ook de kans krijgen om klein te beginnen, vanaf zeg eens 3.000 euro. Dan groeien ze er langzaam in. Je moet ze opvoeden.”

Bij Polak vind je kunst van een paar duizend euro tot een paar ton. Zijn kennis is groot; de lange tijd op TEFAF als keurmeester heeft hem mede gevormd. „De keuring op TEFAF is uitermate belangrijk. Ik heb zelf veel in keuringscommissies gezeten. Ook in het bestuur trouwens. Maar het is goed dat er nu meer specialisten van musea in de commissies zitten. Dat maakt het nóg onafhankelijker.”

Hij is een van de bekende keurmeesters van het succesvolle televisieprogramma Tussen Kunst en Kitsch. „Daar krijg je spontaan een kunstwerk onder ogen en dan moet je maar antwoord geven. Dat is niet zo gemakkelijk, maar blijkbaar weet je die kennis dan toch te leveren. Als je er vanaf je jeugd inrolt, dan leer je veel blijkbaar.”

Op de eerste etage zien we behalve kunst ook veel boeken in fraaie kasten. „Die gaan met name over Indonesische kunst, en dan vooral Java en Bali. Veel studenten komen hier werken voor hun scripties. In Indonesische kunst, van 600 tot 1500, ben ik wel gespecialiseerd.”

Hoewel Jaap Polak al decennia bezig is, denkt hij nog niet aan ophouden. „Ik moet doorgaan totdat ik er bij neerval,” zegt hij lachend. „Het is mijn hobby, het is mooi om te doen. Ik heb geen opvolging. Zou leuk zijn als een jongeman komt en het vak wil leren. Maar dat is niet eenvoudig. Je moet heel vroeg beginnen.”

Met verzamelen beginnen kinderen tegenwoordig niet meer vroeg genoeg, zo merkt hij ook. „Wie van de jongelui verzamelt nog schelpen, postzegels, sigarenbandjes? Mensen zijn vaak juist aan het ontzamen. Veel verandert. Huidige klanten zoeken meer een specifiek antiek stuk in een

modern interieur. De markt hier wordt kleiner maar de wereld is groot, dus dienen zich ook weer nieuwe markten aan, van Rusland tot Zuid-Amerika."

Over de Maastrichtse beurs is hij optimistisch. „TEFAF ontwikkelt zich goed, het schip ligt nog goed op koers. En fijn dat het in Maastricht is, een heerlijke stad. Je kunt wel naar Parijs, maar daar is veel te veel afleiding. In Maastricht klopt het totaalplaatje. Ik voel me er thuis. Ook 's avonds, bijvoorbeeld bij Mediterraneo, een beter Italiaans restaurant ken ik niet."

## STODEL

Een paar deuren verder vinden we anti-quair Salomon Stodel. Die lijkt er al lang te zitten, maar in werkelijkheid pas ruim twee jaar, ook al dateert de zaak van 1901. „We hebben lange tijd op het Rokin gezeten," vertelt Joseph Estié, die sinds de dood van Jacob Stodel het huis leidt. „Tot 1990 hebben we veel verkocht aan het Rijksmuseum, zoals meer collega's. We hebben lange tijd een filiaal gehad in Londen. Dat heeft mede het internationale karakter van het bedrijf bepaald."

Jacob Stodel was een van de medeoprichters van de beurs, zo vertelt Estié, die we



## Bekende gezichten van Tussen Kunst en Kitsch

ook al kennen van Tussen Kunst en Kitsch. „De schilderijenbeurs Pictura begon in 1975 in Maastricht en in 1978 vroeg het bestuur van Pictura aan Jacob Stodel om ook een antiekbeurs op te zetten, met een internationale bezetting. Dat sloeg in als een bom. Het was een ideale combinatie: een Hollandse stad in een drielandenpunt met veel achterland. Werkelijk een gouden greep met een Duitse, Belgische en Franse markt om de hoek. Zo is het succes van TEFAF ontstaan. Inmiddels komen men-

sen uit zo'n 45 landen naar Maastricht, die komen puur voor die beurs. Dus dat zijn gemotiveerde mensen. Die komen normaal gezien niet alleen om te kijken."

In de tamelijk smalle winkel in Amsterdam zien we voornamelijk een collectie van keramiek en meubelen en verder zilver, klokken en varia. „Enkel kwaliteit is ons uitgangspunt, de lat ligt heel hoog. En TEFAF is voor ons een belangrijk moment in het jaar. De markt verandert. Mensen streven niet meer naar complete antieke inrichtingen. Van de andere kant, men zoekt topstukken als accenten. De markt is sterk in beweging."

Hij toont een Delfts beeldje met deels zwarte glazuur. „Dat is zeldzaam, dat vind je bijna niet meer. Een oriëntaals beeldje, nog puntgaaf. Daar vragen we in Maastricht 125.000 euro voor. En deze Dortse tabaksbak van zilver presenteren we ook op TEFAF, van een topzilvermid. Voor 48.000 euro." Hij noemt de prijzen gede-cideerd, we hoeven niet te twijfelen. Antiek is zijn leven. „Ik vind niet dat er minder antiquairs moeten komen op TEFAF, zoals soms gesuggereerd wordt. We zorgen voor de dwarsverbanden op de beurs naar andere secties. De beurs moet breed blijven, dat is de kracht."

## BEEKHUIZEN

En andermaal een gezicht van Tussen Kunst en Kitsch: Jan Beekhuizen die met zijn antiekzaak in de Nieuwe Spiegelstraat zit. Een smal pand waar hij op twee verdiepingen vooral tinnen voorwerpen uitstalt. „Ik sta al 36 jaar in Maastricht, een heerlijke stad. Ik heb er lang een band mee want ik heb er de hotelschool gedaan. Nee, dat is





## ‘Jongeren opvoeden in verzamelen’

geen logische opmaat voor een antiquair, maar mijn vader vond dat toch een goed idee, want je leert er ook wat zakendoen is. Het is een goede algemene opleiding.” Tin is de specialisatie van dit huis. „Wellicht ben ik de grootste tinexpert in Europa. Meer dan 300 stuks zijn hier te vinden. En we hebben ook aardig wat vizels, met

allerlei spreuken. Ik heb een kring van verzamelaars om me heen. Mijn vrouw en ik doen dit alleen. We kopen meestal naar eigen smaak. We doen alleen TEFAF. Die beurs vereist zóveel inspanning. Daar moet ik het ook voor een groot gedeelte van hebben. Dat komt door de internationale bezoekers. De Nederlandse markt is te beperkt. Er komen zeker ook Nederlandse klanten naar de beurs. Maar de buitenlanders uit Zuid-Amerika, Frankrijk en Spanje, die hebben we hard nodig.”

Hij toont een aantal tinnen voorwerpen, van kannen tot kandelaars, die hij op TEFAF presenteert. „Het zijn stukken van 5 tot 25.000 euro. Ik heb aardig wat bij me op de beurs. In mijn vakgebied moet je het hebben van hoeveelheid. En de kwaliteit natuurlijk. Met kannetjes van 800 euro verdien je de standkosten niet terug. Hoewel ik er wel altijd een paar bij me heb. Daar kun je mensen ook gelukkig mee maken.”

Op de bovenetage zien we naast tinnen voorwerpen ook religieus beeldhouwwerk. „Pas de laatste tien, vijftien jaar ben ik daarmee bezig. Zoals deze, *De aanbidding van de drie koningen*, zestiende eeuw, Zuid-Duits. Die kost 70.000 euro. En dit zijn *De strijders van Thebe*. Christenstrijders die worden opgezet tegen de eigen

christenen. Spanje, zestiende eeuw. De afgebeelde gezichten bidden om genade, maar de heidense keizer was genadeloos en liet hen onthoofden. Wat dat betreft is er weinig veranderd in de wereld.”

Beekhuizen probeert zoveel mogelijk van particulieren te kopen. „We zitten al 48 jaar in dit pand. Ik ben op mijn 24e begonnen. Nee, helaas hebben we geen kinderen. Na mij is de tak Beekhuizen nagenoeg uitgestorven. Dus ook de antiënaam. Overnemen is niet eenvoudig. Ik heb het geleerd van mijn ouders. Je moet vooral materiaalkennis hebben, dat leer je uit ervaring. Ik werk na mijn 75e nog door, als mijn gezondheid het toelaat. Ik zou wel iemand willen opleiden op metaalgebied. Dolgraag, laat maar komen. Mijn klantenkring is ouder. Wat veertigers, maar merendeel vijftigers en ouder. Jeugd is moeilijk. Tot de dertig kopen ze bijna geen kunst. Internet kost ons ook wel wat klandizie. Ze kopen daar wat voor een paar centen. Probleem is dat ze dan vaak niet goed geïnformeerd worden, want de kwaliteit is dan zeer de vraag. Jammer dat we geen jonge generatie kunnen opvoeden. Mijn specialisatie is tegenwoordig niet zo gemakkelijk. Maar ik volhard erin en blijf lekker doorgaan.”

